

Công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên Trường Đại học Tiền Giang

Nguyễn Thị Băng Tuyền*

*Trường Đại học Tiền Giang

Received: 27/04/2023; Accepted: 06/05/2023; Published: 28/5/2023

Abstract: The article presents general issues on dissemination work, legal education for students, current status of dissemination work, legal education education for students of Tien Giang University. From there, propose solutions to improve the effectiveness of legal dissemination and education for students of Tien Giang University in particular and students of universities and colleges in general.

Keywords: Legal propaganda, law dissemination, students, universities.

1. Đặt vấn đề

Trong công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa thì việc nâng cao nhận thức về pháp luật là quan trọng và vô cùng cần thiết. Để hiện thực hóa điều này, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật phải được tiến hành thường xuyên, liên tục.

Nhận thức được vấn đề này, Ban Bí Thư đã ban hành chỉ thị số 32/CT-TW ngày 09/12/2003 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của nhân dân.

Đến năm 2012, Quốc hội ban hành Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật nhằm quy định chi tiết hơn các vấn đề có liên quan đến công tác phổ biến, giáo dục, giáo dục pháp luật. Trong đó có quy định về quyền của công dân là được thông tin về pháp luật. Song song đó, Luật cũng xác định được nhiệm vụ của các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong phổ biến, giáo dục pháp luật.

Bên cạnh đó, cơ quan quản lý nhà nước cao nhất về giáo dục đều ban hành các Quyết định để triển khai kế hoạch thực hiện Luật phổ biến giáo dục gắn với ngành giáo dục, tạo cơ sở để các cơ sở giáo dục tiếp tục cụ thể hóa việc thực hiện nhiệm vụ phổ biến giáo dục pháp luật cho học sinh sinh viên của mình.

Tại địa phương, Ủy ban nhân dân tỉnh và Sở Giáo dục và đào tạo cũng có các văn bản riêng để tiếp tục triển khai thực hiện các quy định của Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật, đảm bảo sự phân cấp và phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan từ trung ương đến địa phương trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật.

Thực hiện vai trò, nhiệm vụ của mình, trong những năm qua, Trường Đại học Tiền Giang đã tiến hành phổ biến, giáo dục pháp luật cho viên chức và

sinh viên của Trường. Trong đó, việc phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên được thực hiện với nhiều nội dung và hình thức, phương pháp phù hợp, đem lại hiệu quả cao, làm thay đổi nhận thức và thói quen của sinh viên trong việc thực hiện pháp luật.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên tại Trường Đại học Tiền Giang

Những mặt đạt được trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên

Thứ nhất, về nội dung phổ biến giáo dục pháp luật cho sinh viên.

Theo quy định tại điểm c Khoản 2 Điều 23 Luật Phổ biến giáo dục pháp luật năm 2012: “Nội dung giáo dục pháp luật trong chương trình giáo dục nghề nghiệp, giáo dục đại học trang bị kiến thức cơ bản về nhà nước và pháp luật, kiến thức pháp luật liên quan đến ngành nghề đào tạo”. Để triển khai thực hiện nội dung phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên, Trường Đại học Tiền Giang đã tổ chức việc phổ biến, giáo dục pháp luật như sau:

- Đối với sinh viên chuyên ngành Luật, Nhà trường tổ chức việc giảng dạy đầy đủ các môn học theo chương trình khung của Bộ giáo dục và đào tạo. Đa phần các môn học đều có nội dung gắn với pháp luật. Bên cạnh cung cấp những nội dung mang tính chất lý luận, các môn học này còn cung cấp các quy định của pháp luật hiện hành có liên quan.

- Đối với sinh viên các chuyên ngành khác (không phải ngành Luật), Nhà trường đã triển khai việc giảng dạy môn học pháp luật đại cương. Môn học này là môn học bắt buộc, có thời lượng 30 tiết, được tổ chức cho tất cả các sinh viên của các khối ngành kinh tế, nông nghiệp, kỹ thuật công nghệ,... Sau một thời gian triển khai áp dụng việc giảng dạy môn học

pháp luật đại cương cho một số chuyên ngành thì Trường đã yêu cầu đưa môn học pháp luật đại cương trở thành môn học bắt buộc đối với sinh viên tất cả các ngành đào tạo với nội dung bao gồm kiến thức cơ bản về nhà nước và pháp luật. Trong đó, có các quy định của pháp luật về Hiến pháp, Bộ luật dân sự, bộ luật hình sự, bộ luật lao động, luật phòng chống tham nhũng, luật hành chính, luật hôn nhân và gia đình được cung cấp đến cho sinh viên. Ngoài ra, đối với sinh viên của một số chuyên ngành đào tạo còn được giảng dạy thêm các học phần chuyên ngành như Luật Thương mại (cho sinh viên khối ngành kinh tế), Luật du lịch (cho sinh viên ngành du lịch), Luật Xây dựng cho sinh viên ngành xây dựng....

Thứ hai, về hình thức phổ biến giáo dục pháp luật cho sinh viên.

Tại Trường đại học Tiền Giang, bên cạnh các hoạt động trong hình thức chính khóa, bao gồm các giờ giảng dạy học tập trên lớp của giảng viên và sinh viên theo các môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo thì hoạt động trong hình thức ngoại khóa cũng được nhà trường chú trọng tổ chức, chẳng hạn, Nhà trường đã tổ chức trực tiếp cuộc thi tìm hiểu pháp luật về giao thông, các cuộc thi trực tuyến tìm hiểu về Hiến pháp nhân ngày pháp luật Việt Nam,... Ngoài ra, một hoạt động mà nhà trường tiến hành thường xuyên mỗi năm học là lồng ghép việc phổ biến, giáo dục pháp luật vào các Tuần lễ sinh hoạt công dân đầu khóa (cho sinh viên năm nhất) hoặc Tuần lễ sinh hoạt công dân cuối khóa (cho sinh viên năm cuối) nhằm cung cấp những kiến thức pháp luật cần thiết cho sinh viên để sinh viên có thể vận dụng vào quá trình tìm kiếm việc làm, chẳng hạn như Luật Cán bộ, Công chức; Luật viên chức, Luật lao động... Đã có hàng ngàn lượt sinh viên được phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua hoạt động này.

Trong các năm học qua, các đoàn thể của Trường (chủ yếu là Đoàn Thanh niên) đã phối hợp với các Trường Đại học chuyên ngành Luật phổ biến, phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên của Trường thông qua việc mở các hoạt động như phiên tòa giả định, thu hút rất nhiều sinh viên tham dự. Hiện nay, tại một số lớp học chuyên ngành Luật của Trường đã có thể tự mình tổ chức phiên tòa giả định với sự hướng dẫn của các giảng viên đứng lớp, hoạt động này tạo sự hứng thú rất lớn đối với sinh viên.

Thứ ba, về phương pháp phổ biến, giáo dục pháp luật.

Từ việc lựa chọn nội dung và hình thức phổ biến giáo dục pháp luật, phương pháp phổ biến giáo dục

pháp luật cho sinh viên của Trường cũng rất đa dạng.

Phương pháp phổ biến, giáo dục pháp luật là hệ thống cách thức sử dụng để tiến hành hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật. Tùy theo góc độ tiếp cận, phương pháp phổ biến giáo dục pháp luật có thể là phương pháp tác động đến nhận thức, phương pháp tác động đến tình cảm hay phương pháp giúp hình thành hành vi thói quen... Ở góc độ tiếp cận, trong hoạt động giảng dạy, phương pháp chủ yếu được sử dụng là phương pháp thuyết giảng, phương pháp nêu vấn đề, phương pháp đóng vai.. Ở góc độ tiếp cận này, phương pháp phổ biến giáo dục pháp luật chủ yếu là phương pháp thuyết giảng, nêu vấn đề. Tuy nhiên, hoạt động này lại gắn với quá trình thảo luận nhóm của sinh viên gắn với các tình huống thực tế nên sinh viên rất thích thú tham gia. Ngoài ra, phương pháp đóng vai chủ yếu được triển khai thông qua các tình huống gắn với phiên tòa giả định. Thông qua thực tiễn tại Trường Đại học Tiền Giang cho thấy, hoạt động này rất thu hút sinh viên.

2.1.2. Hạn chế và nguyên nhân của hạn chế trong hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật

Thứ nhất, về nội dung phổ biến giáo dục pháp luật cho sinh viên.

Mặc dù là nội dung của các chương trình chính khóa nhưng với các sinh viên không chuyên ngành thường có tư duy chú trọng đến các môn chuyên ngành, xem nhẹ các học phần đại cương, trong đó có môn học pháp luật đại cương, dẫn đến việc không tập trung chú ý trong giờ học, điều này dẫn đến hiệu quả môn học không cao, mục đích phổ biến giáo dục pháp luật chưa đạt được như mong muốn.

Thứ hai, về hình thức phổ biến giáo dục pháp luật cho sinh viên.

Hiện nay, hoạt động chủ yếu của trong công tác phổ biến, giáo dục cho sinh viên vẫn với hình thức chủ yếu là hoạt động chính khóa trong giờ lên lớp. Còn hoạt động ngoại khóa được xem là hoạt động phụ, và do đó, ít được chú trọng hơn. Tuy nhiên, với tâm lý của các bạn sinh viên thì các hoạt động ngoại khóa sẽ khiến các bạn thích thú hơn. Mặc dù vậy, nội dung của hoạt động ngoại khóa cần đa dạng để tránh được sự đơn điệu, nhằm chán mới có thể thu hút nhiều sinh viên tham gia hơn nữa. Điều này đòi hỏi nhà trường cần quan tâm đến nội dung của các hoạt động ngoại khóa. Có thể kết hợp nhiều nội dung, chẳng hạn như tổ chức sinh hoạt văn nghệ có lồng ghép nội dung của phổ biến giáo dục pháp luật.

Bên cạnh đó, mặc dù trong các hoạt động ngoại khóa, hoạt động mở phiên tòa giả định rất thu hút

sinh viên tham gia. Tuy nhiên hoạt động này chỉ mới dừng lại trong việc lồng ghép trong chương trình chính khóa và do giảng viên giảng dạy tự tổ chức thực hiện. Vì vậy, các điều kiện về tổ chức còn nhiều hạn chế, ví dụ điều kiện cơ sở vật chất, trang phục chưa đảm bảo như mô hình của một phiên tòa thực tế,...

Thứ ba, về phương pháp phổ biến, giáo dục pháp luật.

Mặc dù, giảng viên hoặc người được mời tham gia phổ biến, giáo dục pháp luật đã có sự chú trọng đến nhiều phương pháp khác nhau. Tuy nhiên, do nội dung bài giảng nặng về lý thuyết nên việc sử dụng phương pháp thuyết trình thường chiếm nhiều thời gian, dẫn đến sinh viên dễ mất tập trung trong quá trình theo dõi.

2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên Trường Đại học Tiền Giang

Về phía nhà trường, cần chú trọng, tăng cường mở thêm các hoạt động ngoại khóa liên quan đến công tác phổ biến, giáo dục pháp luật. Đẩy mạnh việc xây dựng cơ sở vật chất đảm bảo điều kiện cơ bản cho hoạt động phổ biến giáo dục pháp luật. Chẳng hạn, nhà trường cần bố trí phòng học để xây dựng mô hình phòng xử án, khuyến khích sinh viên xây dựng các phiên tòa giả định để khi cần thiết có thể phối hợp cùng các chi đoàn đoàn thanh niên phổ biến, giáo dục pháp luật cho các sinh viên của trường. Bên cạnh đó, Nhà trường cần tiếp tục tổ chức, triển khai có hiệu quả việc thực hiện Quyết định 599/QĐ-BGDĐT ngày 28/2/2023 về việc ban hành Kế hoạch phổ biến giáo dục pháp luật ngành giáo dục năm 2023.

Về phía giảng viên, mặc dù trong thời gian qua, giảng viên giảng dạy các học phần pháp luật của trường đã có nhiều cố gắng trong giảng dạy, thay đổi phương pháp giảng dạy cho phù hợp với tâm lý và tình hình thực tiễn, tuy nhiên do các môn học này còn nặng về tính lý thuyết nên vẫn còn một số hạn chế trong triển khai thực hiện môn học. Vì vậy, trong quá trình giảng dạy, giảng viên cần có những câu hỏi để có thể giúp sinh viên nắm được kiến thức trong từng nội dung của tiết giảng. Ngoài ra, giảng viên cần chủ động tham dự các lớp tập huấn bồi dưỡng thêm kỹ năng để tham gia tốt hơn nữa và hoạt động giáo dục, phổ biến pháp luật.

Về phía sinh viên, để có thể nâng cao hiệu quả của công tác phổ biến, giáo dục pháp luật cho sinh viên cần thay đổi trước hết về mặt tư duy và nhận

thức của sinh viên Trường hiện nay. Sinh viên cần nhận thức rằng hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật của nhà trường, ngoài việc cung cấp kiến thức pháp luật còn là việc nhà trường cung cấp kiến thức của các môn học cho sinh viên theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Việc học tốt các học phần liên quan đến pháp luật là nền tảng kiến thức để khi tiếp cận hoạt động chuyên môn khi tham gia vào quá trình lao động, sinh viên sẽ nắm bắt được các quy định của nhà nước, thực hiện công việc đảm bảo đúng với yêu cầu do nhà nước đặt ra trong từng lĩnh vực; xóa bỏ tư tưởng là môn học đại cương thì không mang tính chất quan trọng.

Cần chủ động trong việc tìm hiểu các thông tin liên quan đến pháp luật để có được sự chủ động, thực hiện tốt hơn quyền và nghĩa vụ của bản thân khi tham gia vào các quan hệ xã hội, bảo vệ bản thân trước các hành vi vi phạm. Đồng thời, có khả năng đấu tranh chống lại các hành vi vi phạm đó.

3. Kết luận

Tóm lại, để đạt đến mục tiêu cuối cùng là các quy định của pháp luật phải được đi vào thực tế cuộc sống, trở thành hành vi thực tế của các chủ thể, đảm bảo được việc nâng cao nhận thức và ý thức pháp luật của mỗi người dân, đặc biệt với đối tượng là sinh viên thì cần đẩy mạnh hơn nữa công tác phổ biến giáo dục pháp luật. Sự kết hợp giữa các chủ thể trong hoạt động phổ biến giáo dục pháp luật (Nhà trường, giảng viên, sinh viên, sự đồng bộ, hài hòa giữa nội dung, hình thức và phương pháp giáo dục sẽ giúp sinh viên tiếp cận kiến thức pháp luật theo chiều sâu, đảm bảo được việc sinh viên sẽ tiếp cận được các chuẩn mực mới trong đời sống, góp phần xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Bí thư (2003), Chỉ thị số 32 ngày 09/12/2003 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của nhân dân.
2. Quốc hội (2012), Luật số 14/2012/QH, Luật Phổ biến giáo dục pháp luật.
3. Chính phủ (2013), Nghị định 28/2013/NĐ-CP ngày 04/4/2013 Hướng dẫn thi hành Luật Phổ biến giáo dục pháp luật.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo - Bộ Tư pháp (2010), Thông tư liên tịch số 30/2010/TTLT-BGDĐT – BTP ngày 16/11/2010 Hướng dẫn việc phối hợp thực hiện công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong nhà trường.